

SPECIFICITY OF A LECTURE IN THE VIDEOCONFERENCE FORMAT IN THE POSTGRADUATE EDUCATION OF DENTISTS

Poltava State Medical University (Poltava, Ukraine)

oluysi4ka@gmail.com

Higher education establishments in Ukraine have only just mastered new ways of training and educating doctors in the Covid-19 pandemic, as martial law conditions have invaded the realities of everyday life. Priority is essential for the country to continue the educational process. The need for communication support for both higher education and teachers and the formation of new forms of interaction between the subjects of the educational process comes first. Currently, there is an urgent need to consider new facets of organizational and methodological conditions of the virtual educational process and the possibility of using and mixing known formats of such traditional pedagogical forms as lectures. The purpose of the article is to determine the organizational and methodological lecture features in a videoconference format in the practice of postgraduate education of dentists in wartime. Among the significant advantages of such a lecture are the following: the absence of geographical restrictions, the size of the audience, which depends on the technical capabilities of the subjects of the educational process; lecture recording, which can be viewed unchanged; use of lecture material in synchronous and asynchronous regime; knowledge transfer takes place in an interactive regime; the opportunity for students to become real interlocutors to share experiences. However, the lecture in the format of a videoconference is not without several disadvantages, such as the need for modern equipment for all participants in the educational process; high-speed Internet connection; availability of an appropriate level of information and communication literacy; it takes more time and effort to create «content» for a lecturer; challenging to keep the audience's attention; there is an emotional crisis. But the lives, health, and safety of students and teachers are essential, so online classes are becoming the only possible form of learning today. The use of features of various lecture forms in videoconferencing in the practice of postgraduate education of dentists ensures its continuity and effectiveness.

Key words: lecture, videoconference, online learning, postgraduate education.

Relationship of the publication with planned research works. This work is a fragment of the planned research works PSMU «Development of pedagogical skills of teachers of higher medical educational institutions based on an integrated approach», state registration number № 0117U 001671.

Introduction. Higher education institutions (HEIs) of Ukraine have to operate in challenging circumstances, which are due to the complex realities of today: in the global pandemic of coronavirus infection, in martial law, the priority is to continue the educational process and the need for communication support higher education. The experience of distance learning during the pandemic has left a significant number of tools for teaching in atypical life circumstances and changed the quality and organization of the educational process, which means that it is necessary to consider the methodological foundations of virtual education and the possibility of using traditional pedagogical methods in these conditions [1, 2]. One of the leading forms of organization of the educational process in the HEI remains a lecture.

The purpose of the article is to determine the organizational and methodological features of the lecture in the videoconference format in the practice of postgraduate education of dentists.

Main part. Online broadcast or web conferencing, webinar – a type of web conferencing, online meeting, or presentation via the Internet. During the web conference, each participant is on their computer, and communication between them is maintained via

the Internet using a program downloaded from each participant's computer or through a web application [3]. Video conferencing has gained popularity with the introduction of distance learning. It allows you to fully reproduce the learning process so that participants can be physically in different places. Their interaction is ensured through active audio and video data exchange and collaboration with different objects. Video conferencing is a technology that is easily combined with various organizational forms and teaching methods, including lectures [4].

The modern lecture encourages students to transition from listening to educational material to its active mastery. Statement of cognitive tasks contributes to forming flexible, analytical thinking, personal approaches, and assessments, personal development. Modern lecture performs various functions: informative, motivating (stimulates interest in science, convinces in the theoretical and practical significance of the subject); organizational and orientation (orientation in sources, literature, recommendations for the organization of independent work); vocational education; methodological (forms samples of scientific methods of explanation, analysis, interpretation, prognosis); evaluative and developmental (formation of skills, feelings, attitudes, evaluations) [5, 6].

With the transition to online learning, teachers have the opportunity and need to improve their knowledge of information and digital technologies, as many teachers have faced the need to adapt their lectures to completely new tools. The ability to use information

and communication technologies is one of the general competencies specified in the professional standard for the «Teachers of higher education institutions» group, [7] which must be constantly maintained and developed. To achieve high pedagogical status, the Department of Postgraduate Education of Dentists of Poltava State Medical University (PSMU) staff pay special attention to the development of their information culture [8]. The Zoom service is very suitable for teaching and other cooperation. Every teacher of the department is registered on the site and uses it. All listeners can simultaneously join the online video conference broadcast from their computer, laptop, or smartphone and open the desktop for all participants. The basic free tariff plan allows you to schedule an unlimited number of broadcasts. You can join as many participants as you want. The Zoom account owner can record each broadcast on his device and share it with other participants.

The lecture audience of postgraduate education is not homogeneous: interns with less clinical experience and cadet doctors with more experience up to several decades who work in different institutions: budget clinics, private clinics, and other free educational institutions. To satisfy the audience, lecturers pay considerable attention to comparing the traditional and non-traditional clinical courses of dental diseases, issues of their differential diagnosis, and modern treatment methods. Illustrations of clinical cases are always their own or those of the department staff because doctors know examples from the Internet; in addition, they have the opportunity to compare lectures because they can be listeners of other lecturers and scientific communities.

Among the significant advantages of the lecture in the videoconference format are the following:

The use of IT technologies allows students to build their strategy for discipline studying and contributes to forming a specific structure of personal qualities that positively affect the dynamics of independent work in general: willingness to search, ability to interact in interactive space, and more.

Virtual education is more flexible than traditional and creates the most suitable conditions for learning: the lack of «binding to place and time» for receiving knowledge; saving the results of communication in computer memory, constant access to lecture material in an unchanged form, the ability to provide examples of complex clinical cases in the form of photos and videos. In addition, no one is late for the lecture – thanks to mobile versions and applications, you can join the class at the right time.

Video conferencing allows you to expand the number of participants in communication, as the online space can be a lecture for students in different

parts of the country and abroad. To organize such a lecture in real terms, given the realities of our time, is quite problematic. And most importantly, during such a lecture, the risk of infection with a viral infection is eliminated. There is no need for physical movement and living expenses, which is especially true in martial law.

However, the lecture in video conference format is not without several disadvantages, such as emotional crisis. Emotion is erased online. Emotions are provided during offline learning, and now this is most lacking because digital cannot replace a life. Constantly in front of a computer monitor will not replace live communication and pleasure from it.

The technical support of this activity includes not only the constant connection to the high-speed Internet of all participants in the educational process, modern computer equipment equipped with a powerful webcam (smartphone is enough for the listener), but also the appropriate software. For example, the need to develop computer programs that could be used during the webinar lecture to simulate specific dental manipulations, practice-oriented case-method of studying professional disciplines using an electronic database of clinical cases, simulators, and thematic web-quests.

It now takes more effort, time, and desire to develop and master the lecture's content (so-called «content»). What the lecturer said in person in the offline course in the lecture format needs to be visualized online.

It is challenging to have attention and maintain discipline when you are on the other side of the screen. After all, students study and relax in the same atmosphere and are tired of constantly using the computer, and it is desirable to interrupt the monologue. Lecturers of the department plan in advance the time and activities during the online broadcast, pause the lecture and ask participants questions or do short surveys, and encourage participants to write their questions in a chat, which allows you to collect and save these questions in a file that after class automatically generated and held. In this way, they control the active participation in the lecture and maintain the concentration and attention of the participants.

Conclusions. So, students' and teachers' lives, health, and safety are essential, so online classes are becoming the only possible form of learning today. The use of the lecture features in the videoconference format in the practice of postgraduate education of dentists ensures its continuity and effectiveness.

Prospects for further research. The emergence of new tools for organizing and conducting video conferencing in the system of available WEB resources will improve the dentist's lectures in their postgraduate education.

References

1. Kaskova LF, Andriianova OYu, Karpenko OO, Yatsenko IYu. Rol informatsiinykh kompiuternykh tekhnolohii u piznavalnii diialnosti studentiv. Materialy navch.-nauk. konf. z mizhnar. uchastiu Innovatsiini tekhnolohii v orhanizatsii samostiinoi roboty studentiv medychnykh osvitnikh zakladiv; 2017 Ber 23; Poltava. Poltava: UMSA; 2017. s. 60–62. [in Ukrainian].
2. Kaskova LF, Andriianova OYu, Karpenko OO, Khmil OV. Informatsiini kop'uterni tekhnolohii yak skladova navchalnoho protsesu. Materialy Vseukrainskoi navchalno-naukovo konferentsii z mizhnarodnoiu uchastiu, prysviachenoii pam'iatii rektora chlenakorespondenta NAMN Ukrainy, profesora Leonida Yakymovycha Kovalchuka (z dystantsiinyim pidiednanniam VM(F)NZ Ukrainy za dopomohoiu videokonferents-zv'iazku) Realizatsiia zakonu Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» u vyshchii medychnii ta farmatsevychnii osviti Ukrainy; 2015 Trav 21–22; Ternopil; 2015. s. 178–179. [in Ukrainian].
3. Nahorna NO, Sinchenko DM. Pidvyshchennia kvalifikatsii vykladachiv. Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia. 2014;42(4):118–130. [in Ukrainian].
4. Nahorni VV, Nahorna NO, Sinchenko DM. Interaktyvna leksiia yak suchasna forma vykladannia dystsypliny u vyshchii shkoli. Zbirnyk materialiv Vseukrainskoi nauko-vo-praktychnoi konferentsii Aktualni pytannia pidhotovky maibutnikh farmatsevychnykh ta medychnykh fakhivtsiv v umovakh suchasnoi osvity; 2016 Liut 15- Ber 24; Zhytomyr. Zhytomyr: KVNZ «Zhytomyrskyi bazovy farmatsevychnyi koledzh im. H.S. Protasevycha»; 2016. s. 187–189. [in Ukrainian].
5. Udod OA, Trubka IO, Stulikova VS. Dystantsiina osvita i praktychna pidhotovka zdobuvachiv vyshchoi osvity za spetsialnistiu «Stomatolohiia». Visnyk stomatolohii. 2020;113(4):106–109. [in Ukrainian].
6. Lisetska IS. Dystantsiina forma navchannia studentiv-medykiv yak vyklyk sohodennia. Suchasna pediatriia. 2020;7(111):81–86. [in Ukrainian].
7. Ministerstvo rozvytku ekonomiky, torhivli ta silskoho hospodarstva Ukrainy. Nakaz № 610 vid 23.03.2021 Pro zatverdzhennia profesiinoho standartu na hrupu profesii «Vykladachi zakladiv vyshchoi osvity. Ministerstvo rozvytku ekonomiky, torhivli ta silskoho hospodarstva Ukrainy; 18 s. [in Ukrainian].
8. Zhdan VM, Kitura YeM, Babanina MYu, Kyrian OA, Tkachenko MV. Formuvannia suchasnoho imidzhu vykladacha vyshchoi shkoly. Zbirnyk statei VI Mizhnarodnoi nauko-vo-praktychnoi konferentsii Aktualni pytannia linhvistyky, profesiinoi linhvodydaktyky, psykholohii i pedahohiky vyshchoi shkoly; 2021 Lyst 25–26; Poltava. Poltava: Vyd-vo «Astraia»; 2021. s. 10–13. [in Ukrainian].

ОСОБЛИВОСТІ ЛЕКЦІЇ У ФОРМАТІ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ В ПРАКТИЦІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ

Скрипнікова Т.П., Кулай О.О., Хміль Т.А., Гуржій О.В., Приходченко С.В., Тимошенко Ю.В.

Резюме. Закладам вищої освіти України доводиться функціонувати в надзвичайно складних обставинах, які обумовлені реаліями повсякденного життя: в умовах глобальної пандемії коронавірусної інфекції, в умовах воєнного стану пріоритетною важливістю є продовження освітнього процесу та необхідність комунікаційної підтримки здобувачів вищої освіти і викладачів. В даний час виникає нагальна необхідність розглянути організаційно-методичні умови віртуального освітнього процесу і можливості використання таких традиційних педагогічних форм як лекція. Мета статті полягає у визначенні організаційно-методичних особливостей лекції у форматі відеоконференції в практиці післядипломної освіти лікарів-стоматологів. Серед суттєвих переваг такої лекції можна відзначити наступні: відсутність географічних обмежень, розмір аудиторії, що обмежений лише технічними можливостями; запис лекції, який можна переглянути у незміненому вигляді; відбувається передача знань в інтерактивному режимі; в можливості слухачів перетворюватись на реальних співрозмовників для обміну досвідом. Разом з тим, лекція у форматі відеоконференції не позбавлена і ряду недоліків, таких як необхідність відповідного оснащення у всіх учасників навчального процесу; підключення до високошвидкісного Інтернету; наявність відповідного рівня інформаційно-комунікаційної грамотності; лектору необхідно мати заздалегідь підготовлений «контент», на створення якого потрібно більше часу і зусиль; важко володіти увагою аудиторії; існує емоційна криза. Лекційна аудиторія післядипломної освіти дуже різноманітна: це лікарі-інтерни з меншим клінічним досвідом і лікарі-курсанти з більш значним досвідом до декількох десятиріч, які мають місце роботи в різних закладах: бюджетній поліклініці, приватній клініці, іншому ЗВО. Щоб задовольнити аудиторію лектори приділяють значну увагу порівнянню традиційного і нетрадиційного клінічного перебігу стоматологічних хвороб, питанням їх диференційної діагностики і сучасним методам лікування. Ілюстрації клінічних випадків завжди власні або співробітників кафедри, тому що лікарям відомі приклади з Інтернету, окрім того вони мають можливість порівнювати лекцій, бо можуть бути слухачами інших лекторів і наукових спільнот. Життя, здоров'я та безпека слухачів і викладачів – це вагомо і суттєво, тому у нашому сьогоденні онлайн-заняття стають єдиною можливою формою навчання. Використання особливостей лекції у форматі відеоконференції в практиці післядипломної освіти лікарів-стоматологів забезпечує її безперервність та ефективність.

Ключові слова: лекція, відеоконференція, онлайн-навчання, післядипломна освіта.

SPECIFICITY OF A LECTURE IN THE VIDEOCONFERENCE FORMAT IN THE POSTGRADUATE EDUCATION OF DENTISTS

Skrypnikova T.P., Kulai O.O., Khmil T.A., Gurzhiy O.V., Prykhodchenko S.V., Tymoshenko Yu. V.

Abstract. Higher education institutions in Ukraine have to operate in extremely difficult conditions due to the realities of everyday life: in the global pandemic of coronavirus infection, in the martial law the key importance is to be given to continuing educational process and the need for communication support for higher education students and educators. Currently, there is an urgent need to consider the organizational and methodological conditions of the virtual educational process and the possibility of using such traditional pedagogical forms as a lecture. The purpose of the paper is to determine the organizational and methodological specificities of the lecture in the videoconference format in the

practice of the postgraduate education of dentists. Among the significant advantages of such a lecture are the following: the absence of geographical restrictions, the size of the audience, which is limited only by technical capabilities; lecture recording, which can be viewed unchanged; there is a transfer of knowledge in an interactive mode; the opportunity for listeners to become real interlocutors to share experiences. However, the lecture in the format of a videoconference has a number of disadvantages, such as the need for appropriate equipment for all participants of the learning process; high-speed Internet connection; availability of an appropriate level of information and communication literacy; a lecturer must have pre-prepared «content», the creation of which requires more time and effort; difficulties in getting the audience's attention; existence of the emotional crisis. The postgraduate lecture audience is very diverse: intern doctors with less clinical experience and advanced training doctors with more experience up to several decades, who work in different institutions: budget clinic, private clinic, other HEIs. To satisfy the audience, lecturers pay considerable attention to the comparison of traditional and non-traditional clinical course of dental diseases, issues of their differential diagnosis and the up-to-date treatment approaches. Demonstrations of clinical cases are always from their working experience or those of the department staff, since physicians know examples from the Internet, in addition, they have the opportunity to compare lectures, because they can be listeners of other lecturers and scientific communities. The lives, health and safety of the trainees and educators are important and essential, and, consequently, online classes are becoming the only possible form of learning to date. The use of the specificities of the lecture in the format of a videoconference in the practice of the postgraduate education of dentists ensures its continuity and effectiveness.

Key words: lecture, videoconference, online learning, postgraduate education.

ORCID and contributionship:

Skrypnikova T.P.: 0000-0003-4679-163X ^{AEF}

Kulai O.O.: 0000-0003-1706-103X ^{BDE}

Khmil T.A.: 0000-0002-3531-6879 ^{BDE}

Gurzhiy O.V.: 0000-0003-1711-2335 ^{BDE}

Prihodchenko S.V.: 0000-0002-6103-3725 ^{BDE}

Timoshenko Y.V.: 0000-0003-4023-5552 ^{BDE}

Conflict of interest:

The Authors declare no conflict of interest.

Corresponding author

Kulai Ol'ha Oleksandrivna

Poltava State Medical University

Ukraine, 36024, Poltava, 23 Shevchenko str.

Tel: +380501347770

E-mail: oluysi4ka@gmail.com

A – Work concept and design, B – Data collection and analysis, C – Responsibility for statistical analysis, D – Writing the article, E – Critical review, F – Final approval of the article.

Received 27.02.2022

Accepted 26.04.2022

DOI 10.29254/2077-4214-2022-2-1-164-354-361

УДК 378.147:616.314

Скрипнікова Т.П., Кулай О.О., Хміль Т.А., Гуржій О.В., Приходченко С.В., Тимошенко Ю.В.

ОСОБЛИВОСТІ ЛЕКЦІЙ У ФОРМАТІ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЙ В ПРАКТИЦІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ

Полтавський державний медичний університет (м. Полтава, Україна)

oluysi4ka@gmail.com

Заклади вищої освіти України лише освоїли нові способи своєї роботи з підготовки та виховання лікарів в умовах пандемії Covid-19, як у реалії повсякденного життя увірвалися умови воєнного стану. Пріоритетною важливістю для країни є продовження освітнього процесу, де на перше місце виходить необхідність комунікаційної підтримки як здобувачів вищої освіти і викладачів, так і формування нових форм взаємодії між суб'єктами навчального процесу. В даний час виникає нагальна необхідність розглянути нові грані організаційно-методичних умов віртуального освітнього процесу і можливості використання та змішування відомих форматів таких традиційних педагогічних форм, як лекція. Мета статті полягає у визначенні організаційно-методичних особливостей лекції у форматі

відеоконференції в практиці післядипломної освіти лікарів-стоматологів у воєнний час. Серед суттєвих переваг такої лекції відзначаються наступні: відсутність географічних обмежень, розмір аудиторії, який залежить від технічних можливостей у суб'єктів навчального процесу; запис лекції, який можна переглянути у незміненому вигляді; використання лекційного матеріалу у синхронному та асинхронному режимі; передача знань відбувається в інтерактивному режимі; можливість слухачів перетворюватись на реальних співрозмовників для обміну досвідом. Разом з тим, лекція у форматі відеоконференції не позбавлена і ряду недоліків, таких як необхідність сучасного оснащення у всіх учасників навчального процесу; підключення до високошвидкісного Інтернету; наявність відповідного рівня інформаційно-комунікаційної грамотності; на створення «контенту» лектору потрібно більше часу і зусиль; важко тримати увагу аудиторії; існує емоційна криза. Але життя, здоров'я та безпека слухачів і викладачів – це вагомо і суттєво, тому у нашому сьогоденні онлайн-заняття стають єдиною можливою формою навчання. Використання особливостей різних форм лекції у форматі відеоконференції в практиці післядипломної освіти лікарів-стоматологів забезпечує її безперервність та ефективність.

Ключові слова: лекція, відеоконференція, онлайн-навчання, післядипломна освіта.

Зв'язок публікації з плановими науково-дослідними роботами. Дана робота є фрагментом НДР ПДМУ «Розвиток педагогічної майстерності викладачів вищих медичних навчальних закладів на засадах комплексного підходу», номер держреєстрації № 0117U 001671.

Вступ. Закладам вищої освіти (ЗВО) України доводиться функціонувати в надзвичайно складних обставинах, які обумовлені складними реаліями сьогодення: в умовах глобальної пандемії коронавірусної інфекції, в умовах воєнного стану пріоритетною важливістю є продовження освітнього процесу та необхідність комунікаційної підтримки як здобувачів вищої освіти, так і співробітників закладів вищої освіти. Досвід дистанційного навчання під час пандемії залишив значну кількість інструментів для здобуття освіти у нетипових життєвих обставинах, змінилися якості і організація навчального процесу, а це значить, що неминуче виникає необхідність розгляду методологічних основ організації віртуального освітнього процесу і можливості використання традиційних педагогічних методів у даних умовах [1, 2]. Однією з провідних форм організації навчального процесу у ЗВО залишається лекція.

Мета статті – визначення організаційно-методичних особливостей лекції у форматі відеоконференції в практиці післядипломної освіти лікарів-стоматологів.

Основна частина. Онлайн-трансляція (від англ. online – на лінії, на зв'язку) або веб-конференція, вебінар (від англ. webinar) – різновид веб-конференції, проведення онлайн-зустрічей або презентацій через Інтернет. Під час веб-конференції кожен з учасників знаходиться на своєму комп'ютері, а зв'язок між ними підтримується через Інтернет за допомогою програми, що завантажується на комп'ютері кожного учасника, або через веб-додаток [3]. Своєї популярності відеоконференції набули з упровадженням дистанційної форми навчання, оскільки вони дозволяють повною мірою відтворити навчальний процес так, що його учасники можуть фізично знаходитися в різних місцях, а їх взаємодія забезпечується завдяки активному застосуванню засобів аудіо- і

відео-обміну даними і спільної роботи з різноманітними об'єктами. Відеоконференції відносяться до тієї технології, яка легко поєднується з різними організаційними формами і методами навчання, у т. ч. із лекціями [4].

Сучасна лекція спонукає слухачів здійснювати перехід від прослуховування навчального матеріалу до активного його засвоєння. Постановка пізнавальних завдань сприяє формуванню гнучкого, аналітичного мислення, власних підходів і оцінок, особистісному розвитку. Сучасна лекція виконує різноманітні функції: інформативну, мотивувальну (стимулює інтерес до науки, переконує в теоретичній та практичній значущості досліджуваного предмета); організаційно-орієнтаційну (орієнтація в джерелах, літературі, рекомендаціях з організації самостійної роботи); професійно-виховну; методологічну (формує зразки наукових методів пояснення, аналізу, інтерпретації, прогнозу); оцінювальну і розвивальну (формування умінь, почуттів, відносин, оцінок) [5, 6].

У зв'язку з переходом навчального процесу в онлайн, у викладачів з'явилися можливості й потреби у підвищенні рівня володіння інформаційно-цифровими технологіями, адже чимало викладачів стикнулися з необхідністю адаптувати свої лекції до абсолютно нових інструментів. Здатність застосовувати інформаційні та комунікаційні технології є однією з загальних компетентностей, що зазначена в професійному стандарті на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти», [7] яку необхідно постійно підтримувати і розвивати. У досягненні високого педагогічного статусу співробітники кафедри післядипломної освіти лікарів-стоматологів Полтавського державного медичного університету (ПДМУ) приділяють особливу увагу розвитку своєї інформаційної культури [8]. Для викладання та іншої співпраці дуже добре підходить сервіс Zoom. Кожен викладач кафедри зареєстрований на сайті та використовує його. Всі слухачі можуть одночасно приєднатися до онлайн-трансляції відеоконференції зі свого комп'ютера, ноутбука або смартфона, відкрити робочий стіл для всіх учасників. Базовий

безкоштовний тарифний план дає змогу планувати необмежену кількість трансляцій, до них може приєднуватися скільки завгодно учасників, а власник облікового запису Zoom може записувати кожну трансляцію на власний пристрій та ділитися потім з іншими учасниками.

Лекційна аудиторія післядипломної освіти не однорідна: це лікарі-інтерни з меншим клінічним досвідом і лікарі-курсанти з більш значним досвідом до декількох десятиріч, які мають місце роботи в різних закладах: бюджетній поліклініці, приватній клініці, іншому ЗВО. Щоб задовольнити аудиторію лектори приділяють значну увагу порівнянню традиційного і нетрадиційного клінічного перебігу стоматологічних хвороб, питань їх диференційної діагностики і сучасним методам лікування. Ілюстрації клінічних випадків завжди власні або співробітників кафедри, тому що лікарям відомі приклади з Інтернету, окрім того вони мають можливість порівнювати лекцій, бо можуть бути слухачами інших лекторів і наукових спільнот.

Серед суттєвих переваг лекції у форматі відеоконференції можна відзначити наступні:

Використання ІТ-технологій дозволяє слухачам будувати свою стратегію вивчення навчальної дисципліни та сприяє формуванню певної структури особистісних якостей, які впливають позитивно на динаміку самостійної роботи в цілому: готовність до пошуку, здатність здійснювати взаємодію в інтерактивному просторі тощо.

Віртуальна освіта більш гнучкіша, ніж традиційна та створює найзручніші умови для засвоєння матеріалу: відсутність «прив'язки до місця та часу» отримання знань; збереження результатів комунікації в пам'яті комп'ютера, постійний доступ до лекційного матеріалу у незміненому вигляді, можливість надання прикладів складних клінічних випадків у формі фото- та відеозображення. До того ж ніхто не запізнюється на лекцію – завдяки мобільним версіям та застосункам можна приєднатися до заняття у потрібний час.

Відеоконференція дозволяє розширити число учасників комунікації, оскільки в онлайн-просторі можна провести лекцію для слухачів, які знаходяться в різних куточках країни і за її кордоном. Організувати подібну лекцію в реальній площині, враховуючи реалії нашого сьогодення, досить проблематично. І найголовніше, під час такої лекції унеможливується ризик інфікування вірусною інфекцією і відсутня потреба фізичного переміщення та витрат на проживання, що особливо актуально в умовах воєнного стану.

Разом з тим, лекція у форматі відеоконференції не позбавлена і ряду недоліків, таких як емоційна криза. Емоція в онлайні стерта. Емоції забезпечу-

ються під час офлайн навчання і зараз цього бракує найбільше, адже діджитал не може замінити життя. Постійне перебування перед монітором комп'ютера не замінить живого спілкування і задоволення від нього.

Технічне забезпечення цієї діяльності охоплює не тільки наявність постійного підключення до високошвидкісного Інтернету всіх учасників навчального процесу, сучасної комп'ютерної техніки, обладнаної потужною вебкамерою (для слухача достатньо смартфона), а й відповідного програмного забезпечення. Приміром, необхідність розробки комп'ютерних програм, за допомогою яких можливо було б під час лекції у форматі вебінару імітувати певні стоматологічні маніпуляції, практико-орієнтований кейс-метод вивчення фахових дисциплін з використанням електронної бази клінічних випадків, тренажерів, тематичні веб-квести.

На розробку та освоєння змісту лекції (так званого «контенту») тепер потрібно більше зусиль, часу та бажання. Те, що на офлайн-курсі лектор казав особисто у форматі лекції, в онлайні потребує візуалізації.

Надзвичайно важко володіти увагою і підтримувати дисципліну, коли знаходишся з іншого боку екрану. Адже слухачі навчаються і відпочивають в одній і тій самій атмосфері і є втома від постійного користування комп'ютером і бажано переривати монологічне викладення. Лектори кафедри заздалегідь планують час та діяльність під час онлайн-трансляції, проводячи лекцію за презентацією роблять паузи та ставлять учасникам запитання або роблять короткі опитування, заохочують учасників записувати свої запитання в чаті, що дає змогу зібрати та зберегти ці питання у файлі, який після заняття автоматично генерується та зберігається. У такий спосіб вони не тільки контролюють активну участь в лекції, але і підтримують концентрацію та увагу учасників.

Висновки. Отже, життя, здоров'я та безпека слухачів і викладачів – це вагомо і суттєво, тому у нашому сьогоденні онлайн-заняття стають єдиною можливою формою навчання. Використання особливостей лекції у форматі відеоконференції в практиці післядипломної освіти лікарів-стоматологів забезпечує її безперервність та ефективність.

Перспективи подальших досліджень. Поява нових інструментів організації та проведення відеоконференцій в системі доступних WEB-ресурсів дозволить вдосконалити читання лекцій лікарям-стоматологом в процесі їх післядипломної освіти.

Література

1. Kaskova LF, Andriianova OYu, Karpenko OO, Yatsenko IYu. Rol informatsiinykh kompiuternykh tekhnolohii u piznavalnii diialnosti studentiv. Materialy navch.-nauk. konf. z mizhnar. uchastiu Innovatsiini tekhnolohii v orhanizatsii samostiinoi roboty studentiv medychnykh osvitnikh zakladiv; 2017 Ber 23; Poltava. Poltava: UMSA; 2017. s. 60–62. [in Ukrainian].
2. Kaskova LF, Andriianova OYu, Karpenko OO, Khmil OV. Informatsiini kop'uterni tekhnolohii yak skladova navchalnoho protsesu. Materialy Vseukrainskoi navchalno-naukovo konferentsii z mizhnarodnoiu uchastiu, prysviachenoii pam'iatii rektora chlenakorespondenta NAMN Ukrainy, profesora Leonida Yakymovycha Kovalchuka (z dystantsiinyim pidiednanniam VM(F)NZ Ukrainy za dopomohoiu videokonferents-zv'iazku) Realizatsiia zakonu Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» u vyshchii medychnii ta farmatsevychnii osviti Ukrainy; 2015 Trav 21–22; Ternopil; 2015. s. 178–179. [in Ukrainian].
3. Nahorna NO, Sinchenko DM. Pidvyshchennia kvalifikatsii vykladachiv. Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia. 2014;42(4):118–130. [in Ukrainian].
4. Nahorni VV, Nahorna NO, Sinchenko DM. Interaktyvna leksiia yak suchasna forma vykladannia dystsypliny u vyshchii shkoli. Zbirnyk materialiv Vseukrainskoi naukovopraktychnoi konferentsii Aktualni pytannia pidhotovky maibutnikh farmatsevychnykh ta medychnykh fakhivtsiv v umovakh suchasnoi osvity; 2016 Liut 15– Ber 24; Zhytomyr. Zhytomyr: KVNZ «Zhytomyrskyi bazovy farmatsevychnyi koledzh im. H.S. Protasevycha»; 2016. s. 187–189. [in Ukrainian].
5. Udod OA, Trubka IO, Stulikova VS. Dystantsiina osvita i praktychna pidhotovka zdobuvachiv vyshchoi osvity za spetsialnistiu «Stomatolohiia». Visnyk stomatolohii. 2020;113(4):106–109. [in Ukrainian].
6. Lisetska IS. Dystantsiina forma navchannia studentiv-medykiv yak vyklyk sohodennia. Suchasna pediatria. 2020;7(111):81–86. [in Ukrainian].
7. Ministerstvo rozvytku ekonomiky, torhivli ta silskoho hospodarstva Ukrainy. Nakaz № 610 vid 23.03.2021 Pro zatverdzhennia profesiinoho standartu na hrupu profesii «Vykladachi zakladiv vyshchoi osvity. Ministerstvo rozvytku ekonomiky, torhivli ta silskoho hospodarstva Ukrainy; 18 s. [in Ukrainian].
8. Zhdan VM, Kitura YeM, Babanina MYu, Kyrian OA, Tkachenko MV. Formuvannia suchasnoho imidzhu vykladacha vyshchoi shkoly. Zbirnyk statei VI Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii Aktualni pytannia linhvistyky, profesiinoi linhvodydaktyky, psykhologii i pedahohiky vyshchoi shkoly; 2021 Lyst 25–26; Poltava. Poltava: Vyd-vo «Astraia»; 2021. s. 10–13. [in Ukrainian].

ОСОБЛИВОСТІ ЛЕКЦІЇ У ФОРМАТІ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ В ПРАКТИЦІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ

Скрипнікова Т.П., Кулай О.О., Хміль Т.А., Гуржій О.В., Приходченко С.В., Тимошенко Ю.В.

Резюме. Закладам вищої освіти України доводиться функціонувати в надзвичайно складних обставинах, які обумовлені реаліями повсякденного життя: в умовах глобальної пандемії коронавірусної інфекції, в умовах воєнного стану пріоритетною важливістю є продовження освітнього процесу та необхідність комунікаційної підтримки здобувачів вищої освіти і викладачів. В даний час виникає нагальна необхідність розглянути організаційно-методичні умови віртуального освітнього процесу і можливості використання таких традиційних педагогічних форм як лекція. Мета статті полягає у визначенні організаційно-методичних особливостей лекції у форматі відеоконференції в практиці післядипломної освіти лікарів-стоматологів. Серед суттєвих переваг такої лекції можна відзначити наступні: відсутність географічних обмежень, розмір аудиторії, що обмежений лише технічними можливостями; запис лекції, який можна переглянути у незміненому вигляді; відбувається передача знань в інтерактивному режимі; в можливості слухачів перетворюватись на реальних співрозмовників для обміну досвідом. Разом з тим, лекція у форматі відеоконференції не позбавлена і ряду недоліків, таких як необхідність відповідного оснащення у всіх учасників навчального процесу; підключення до високошвидкісного Інтернету; наявність відповідного рівня інформаційно-комунікаційної грамотності; лектору необхідно мати заздалегідь підготовлений «контент», на створення якого потрібно більше часу і зусиль; важко володіти увагою аудиторії; існує емоційна криза. Лекційна аудиторія післядипломної освіти дуже різноманітна: це лікарі-інтерни з меншим клінічним досвідом і лікарі-курсанти з більш значним досвідом до декількох десятиріч, які мають місце роботи в різних закладах: бюджетній поліклініці, приватній клініці, іншому ЗВО. Щоб задовольнити аудиторію лектори приділяють значну увагу порівнянню традиційного і нетрадиційного клінічного перебігу стоматологічних хвороб, питанням їх диференційної діагностики і сучасним методам лікування. Ілюстрації клінічних випадків завжди власні або співробітників кафедри, тому що лікарям відомі приклади з Інтернету, окрім того вони мають можливість порівнювати лекцій, бо можуть бути слухачами інших лекторів і наукових спільнот. Життя, здоров'я та безпека слухачів і викладачів – це вагомо і суттєво, тому у нашому сьогоденні онлайн-заняття стають єдиною можливою формою навчання. Використання особливостей лекції у форматі відеоконференції в практиці післядипломної освіти лікарів-стоматологів забезпечує її безперервність та ефективність.

Ключові слова: лекція, відеоконференція, онлайн-навчання, післядипломна освіта.

SPECIFICITY OF A LECTURE IN THE VIDEOCONFERENCE FORMAT IN THE POSTGRADUATE EDUCATION OF DENTISTS

Skrypnikova T.P., Kulai O.O., Khmil T.A., Gurzhiy O.V., Prykhodchenko S.V., Tymoshenko Yu. V.

Abstract. Higher education institutions in Ukraine have to operate in extremely difficult conditions due to the realities of everyday life: in the global pandemic of coronavirus infection, in the martial law the key importance is to be given to continuing educational process and the need for communication support for higher education students and educators. Currently, there is an urgent need to consider the organizational and methodological conditions of the virtual educational process and the possibility of using such traditional pedagogical forms as a lecture. The purpose of the paper is to determine the organizational and methodological specificities of the lecture in the videoconference format in the

practice of the postgraduate education of dentists. Among the significant advantages of such a lecture are the following: the absence of geographical restrictions, the size of the audience, which is limited only by technical capabilities; lecture recording, which can be viewed unchanged; there is a transfer of knowledge in an interactive mode; the opportunity for listeners to become real interlocutors to share experiences. However, the lecture in the format of a videoconference has a number of disadvantages, such as the need for appropriate equipment for all participants of the learning process; high-speed Internet connection; availability of an appropriate level of information and communication literacy; a lecturer must have pre-prepared «content», the creation of which requires more time and effort; difficulties in getting the audience's attention; existence of the emotional crisis. The postgraduate lecture audience is very diverse: intern doctors with less clinical experience and advanced training doctors with more experience up to several decades, who work in different institutions: budget clinic, private clinic, other HEIs. To satisfy the audience, lecturers pay considerable attention to the comparison of traditional and non-traditional clinical course of dental diseases, issues of their differential diagnosis and the up-to-date treatment approaches. Demonstrations of clinical cases are always from their working experience or those of the department staff, since physicians know examples from the Internet, in addition, they have the opportunity to compare lectures, because they can be listeners of other lecturers and scientific communities. The lives, health and safety of the trainees and educators are important and essential, and, consequently, online classes are becoming the only possible form of learning to date. The use of the specificities of the lecture in the format of a videoconference in the practice of the postgraduate education of dentists ensures its continuity and effectiveness.

Key words: lecture, videoconference, online learning, postgraduate education.

ORCID кожного автора та їх внесок до статті:

Skrypnikova T.P.: 0000-0003-4679-163X ^{AEF}

Kulai O.O.: 0000-0003-1706-103X ^{BDE}

Khmil T.A.: 0000-0002-3531-6879 ^{BDE}

Gurzhiy O.V.: 0000-0003-1711-2335 ^{BDE}

Prikhodchenko S.V.: 0000-0002-6103-3725 ^{BDE}

Timoshenko Y.V.: 0000-0003-4023-5552 ^{BDE}

Конфлікт інтересів:

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Адреса для кореспонденції

Кулай Ольга Олександрівна

Полтавський державний медичний університет

Адреса: Україна, 36011, м. Полтава, вул. Шевченка 23

Тел.: +380501347770

E-mail: oluysi4ka@gmail.com

A – концепція роботи та дизайн, **B** – збір та аналіз даних, **C** – відповідальність за статичний аналіз, **D** – написання статті, **E** – критичний огляд, **F** – остаточне затвердження статті.

Стаття надійшла 27.02.2022 року

Стаття прийнята до друку 26.04.2022 року